

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

26. Perfectiſſimam conformationem voluntatis humanæ maximè elucere in
continuis cum amore proprio conflictibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

12.
Sisois.

non potuit. Sisois ille solitariorum celeberrimus cum inter orandum alio præsente per incogitantiam susperium emisisset, se ipsum incusavit vehementer, & Monachi nomine indignū professus est, quod alium perturbasset, & interiorem ardorem minus circumspicere suspirio prodidisset.

Joseph.

Neque in his nimis anxie processisse viros istos sanctissimos arbitremur, quandoquidem huiusmodi naevos, & levissimas culpas severis castigationibus à Deo punitas esse videamus. Josephus in carcere quasi Deo non satis confisus, dum Pincernæ apud Pharaonem preces & gratiam emendicat, duorum propterea annorum in ergastulo pro rogatione multatur. Moyses vir si ullus unquam apud Deum gratiosissimus, dum Israelitis aquam postulanti- bus, hæret anxius, & de Dei bonitate, ac in Deum rebellem totiesque refractarium clementiâ dubitat, neque pro Deo satis constanter agere eiusque partes tueri videtur, à terræ promissæ ingressu prohibetur, & in eius conspectu mortē oppetit. Sexcenta sunt huiusmodi divinæ animadversionis exempla, quibus omnibus sæculis ostendit Deus omne mortalium bonum in perfecta cum sua voluntate conformatione consistere.

Moyse le-
gistor.

C A P. XXVI.

Perfectissimam conformationem voluntatis humanæ maximè elucere in continuis cum amore proprio conflictibus.

Adem est animorum ratio, quæ Regnorum: quidam pace altissimâ fruuntur, nec est hostis qui intra vel extra tumultuetur & perturbet; non intra appetitus concupiscibilis, quia ille in suis desiderijs rationis arbitrio se accommodat; non irascibilis, quia nec ille fugit aut abhorret, quod ratio suscipiendum ostendit; sed in omnibus ad instar equi perdomiti fessoris manum ductumque uterque pacificè sequitur: sensus etiam victus & propemodum debellatus aliquid attentare audet, ne novis victorijs & triumphis materiam præbeat. Alij verò, etsi ad eundem amoris gradum proveci, alio modo se habent: continuò in acie versantur, indefessè excubant, intus seditio, foris conjuratio, omnia in tumultu, sensus interiores frænum excutere nituntur; appetitus perturbatò se commovent, imagines omnis generis à demone immissæ phantasiâ irrum-punt; continuis impressionibus, &

& affultibus fatigatur animus atq; in eius inferiori parte confusa est tenebrisque permista concertatio; in superiori verò parte Dei amor cum ratione velut ex arce ad omnia vigilat, pro Deo stat fortiter, nec minimam defectionem, aut ab eius voluntate diffensionem admittit, quinimò colloquium omne cum adversario respuit; atque hic opus, hic labor, est. Per hæc verò difficultates amor ille perfectus fidem suam erga caelestem Imperatorem probat quàm maximè. Olim ut Paphnutium, uti supra memoravimus, à fide Christiana Tyrannus abduceret, formidabilissima pro cruciandis Martyribus instrumenta ante eius oculos exponi iussit; ad quorum conspectum risit Paphnutius, & tyrannum irrisit dicens: An putas vafane, Monachum in horrore solitudinis diu versatum similibus rerum aspectu posse terreri? scito terribiliora nobis fuisse cum dæmonibus certamina, hæcque omnia, vix mihi eorum umbram præsentare.

3. Alij in pugna, sed invicti.

4. Ut Paphnutius in aspectu tormentorum.

5. Militia est vita hominis.

centem; se non pacem, sed gladium mittere; dubio procul, ut illo in certaminibus utamur, cumque hostes foris vigilantissimos, & domi perfidos ac perduelles experiamur, & quidem hos nullâ arte, aut prudentiâ pacabiles, adè ut S. Ægidius audeat asserere, si quispiam vel mille annos perstet in vita, neque aliud toto isto tempore agat, quàm secum pugnare, se vincere, & naturæ vitiatæ corruptellam emendare; habituram tamen post tot annorum lapsum, quod corrigat, & hostes quibuscum configere necesse sit.

6. In qua incerta quies.

S. Terefia ad viam virtutis constanter tenendam majoribus animis opus esse aiebat, quàm ad breve martyrium subeundum: atque ad hoc accedendum animo ita comparato, ut toto illo tempore cum difficultatibus lucteris, tâtoque majores progressus facturum te putes quanto animo ad patientiam melius disposito ad orandum accesseris.

7. Firmior martyrio.

B. Magdalena de Pazzi eodem magistro Spiritu sancto edocta dum novitias suæ curæ commissas instruit, seriò monet, ne in via perfectionis aliud quàm cruce, angores, ariditates, & pugnas expectent, in ijs rectissimum ferendis & pervincendis virtutum præstantiam spectari, imbelles illas esse & Christiano nomine indignas, qui aliâ viâ ingredi volunt,

8. Ubi ferendæ cruce.

9. Exemplo Christi.

R. 3 quàm

ANNE...
UN...
OG E...
rem d...
MUM
V...

quàm illa, quam Christus suis vestigijs consignavit: proinde ad ista terriculamenta non frangerentur animis, nec pedem referrent, sed contra obsisterent, & victoriarum materiam capesserent.

10.
Ad eius
libitum ut
milites.

Quæ omnia etsi à divina Providentia dependeant, quæ non omnes paribus exercitationibus erudit, neque cum tot hostibus tanto tempore unumquemque committit: facitque quod fieri solet in Provincijs, ubi aliqui militum manipuli nunc ad finitima loca ubi frequentes sunt cum hoste velitationes, nunc ad interiora, ubi major quies, & nulli prope confictus ad Imperatoris arbitrium transferuntur; ita Deus nunc hos pacis dulcedine frui permittit, nunc in campum & aciem prodire, & cum hostibus manus conferere jubet. Stat stabitque semper hæc inconcussa veritas, virtutem, fidemque subditi erga suum Principem diuturnâ in rebus arduis periclitatione inclarescere.

11.
S. Xaverij
constancia
in oblationis,
Sinenfis.

Animum ingentem in S. Xaverio in superandis Oceani fluctibus totitque itinerum molestijs pervincendis, pluribusque formidolosis cum dæmone eiusque satellitibus certaminibus omni admiratione dignum judico, sed si quis propius res ab eo præclare gestas examinet, in eam mecum sententiam veniet, nunquam eius animi magnitudi-

nem, atque constantiam, nunquam fidem in Deum, & cum divina voluntate conspirationem, atque consensum magis claruisse, quàm cum summo studio & magnis ab amico factis impensis adornata ad Imperatorem Sinensem legatio, unius Malacensis gubernatoris avaritiâ disjecta, dissipataque est, spesque maximarum rerum everte penitus, atque labefactatæ: quam cum deinde instaurare conaretur factâ cum Monarcho Sinenfi conventionem, ab ea etiam illusus atque deceptus, dæmone quodammodo de illo triumphante, suam nihilominus ipse constantiam animique firmitatem inconcussam retinuit, & omni voluntate ad pedes Christi depositâ Xaverius ipse de Xaverio triumphavit. Ipsemet etiam Dei Filius tum maximè quantum Patris sui mandatis adhærederet, quantum eius suspiceret voluntatem, ostendit, cum in extrema cum morte lucta spiritum, animamque in manus Patris deposuit, eiusque usuram omnem paterno commisit arbitrio. Nemo nostrum Petrum in Monte Thabor tabernacula construere postulantem demiratur; sed in horto somno correptum, & in palatio perfidum, & prævaricatorem, ubi maximè magistro suo agglutinari illum oportuit, omnes reprehendimus.

S. Hugonem Episcopum Gratia-

S. Hugonis
in tenta-
tione def-
perationis.

tianopolitanum non tam vitæ
sanctimonia & miraculorum fre-
quentia apud homines celebrarunt,
quàm apud Deum & cælites illu-
strem reddidit patiens, & permo-
lestâ toto vitæ decursu cum des-
perationis cogitatione, Deo eam
permittente, concertatio, quam
ipse in punitionem admissi Epif-
copatus inflictam sibi à dæmone,
Dei arbitratu existimabat, eaque
de causâ à Nuntio Apostolico ad
Summum Pontificem adductus
esset, ab illo, qui jam eius certamen
didicerat, ad constantiam & cum
voluntate divina consensionem
est animatus; monebat Pontifex,
videret etiam atque etiam, ne præ
metu animique molestiâ, tantillum
hosti cederet, Deum hoc argu-
mento ostendere, quanti illum
faceret, & quanto amore profe-
queretur: ab eo eiusque assidui-
tate in animarum lucro procuran-
do metuere sibi dæmonem, & vel-
le impedimentum adferre; sed
dâno suo & probro, & eius gloriâ
& triumpho, qui tanto tempore
tam importuni hostis molestissi-
mos congressus sustinuisset for-
titer, & generosè repressisset; quo
res est difficilior, amorique pro-
prio infestior, eò gloriosior est in
ea ferenda vel superanda cum vo-
luntate divina conformatio.

13.
Et alterū
respuentis
consola-
tiones.

In Bloisij Abbatis Latienſis cæ-
lesti doctrinâ refertissimis monu-
mentis legimus virum sanctissi-

mum cùm post annos quinque
perpeſſas ariditates spiritus, men-
tisque profundissimas tenebras,
venisset ad illum Angelus solamen
de cælo deferens. quò defluentes,
ex oculis eius indefinenter lachry-
mas abstergeret; noluisse quid-
quam solatij, vel levaminis admit-
tere; sed ad Deum conversâ pre-
catione dixisse: Domine Deus,
nullam à te consolationem nullum
lenimen efflagito, mihi abundè
est, si tibi in corde meo integrum
locum reservavero, ne in illud
furtivè irreat, quod tibi displi-
cere possit. Quo responso plus
ille apud Deum acquisivit gratiæ,
plus sibi peperit honoris & gloriæ,
quàm si omni lætitiæ & volupta-
tum affluentia redundans, magnâ
apud homines etiam sanctimoniz
opinionem sibi conciliaſſet.

Generosas animas amat Deus;
illas verò, quæ querelarum plenæ,
ubi omnia ex voto non fluunt, ha-
stam abijciunt, ferre non potest: si
illis in oratione hæret aqua, si ra-
dius cælestis solito more non af-
fulget, si calor ab igne Spiritus
sancti excitatus deferbuit; si in-
crutiâ quâdam & desidiâ licet in-
vitè omnes animæ facultates ob-
torpescere videntur, continuò
contentionem omnem remittunt;
neque arcanis Dei consilijs se re-
gendas, ut par est, permittunt,
quasi meliora essent à Deo pro-
meritiæ, vel suo arbitratu, non verò
summi

14.
Nec causæ
seus id
metum
culpæ.

12

15.
Sed recur-
ras ad
Deum,

16.
Exemplū
Virginis id
facientis.

summi Impetratoris vellent gubernari. Neque mihi dicant se longè à similibus cogitationibus abesse; sed suam in his culpam, vel negligentiam tantum pertimescere. Si scirem, ajunt, nullum in hoc negotio peccatum à me committi; sed meram esse à Deo meam patientiam periculationem, continuo acquiescerem, & divino me arbitrio planè subijcerem. Fateris ergo ignorantiam tuam, & an omni culpam vaces, nescire te profiteris: supplex igitur ad divinam misericordiam pedes accide, & ab illa lumen efflagita; tum quidquid in te Deo non placet detestare, & tuum velle nolleque eius imperio prorsus submitte, & conquiesce, tibi que persuade hanc ad Dei arbitrium voluntatis tuæ humilem conformationem, molesto & inquieto conscientiam tuæ examini gratiorem multò futuram. Audi modò ex eodem Blosio de Virgine eminentis sanè virtutis memorabilis ad divina placita submissionis exemplum. Hæc animi angustias, & à Dei amicitia velut avulsionem tam acerbam patiebatur, ut pares inferiorum tormentis pœnas suas esse crederet; inter hæc hoc solum Deo dicebat: Memento, quæso Domine, te Deum meum esse, meumque conditorem, meque tuam esse pauperulam creaturam: tuo ego me arbitrio planissimè committo, atque subijcio pro tempo-

re & aternitate, hosque angores perferre sum parata duratione interminabili. Non se contenuit hic Deus, quin animam ita humilem, & ad suos nutus obsequentem donis ornaret amplissimis, & ad cælestes delicias abundantissimè fruendas raptibus iteratis elevaret: sed tamen amorem istius Virginis in Deum priores angustiam, quàm posteriores deliciae testatiorem & illustriorem reddidère.

Cum ego hos amoris divini pugiles in medijs calamitatibus, & malorum incurribus ad Dei iussa persequenda tam constantes intueor, videor naviculam aliquam rupi alligatam furiosam tempestate agitari, & hinc undis, inde ventis, cœlique fulminibus & tonitru in eius ruinam velut conspirantibus huc illuc propelli, fluctibus prope convolutam absorptamque à submersione tam propius abesse quæ suæ nihilominus rupi funibus integris inter hæc firmiter adhærescit: aut Ducem aliquem intueri qui ab hoste victore, in arcem compulsus, & omnibus machinis, cuniculisque impetitus, & de deditione sollicitatus, constans tamen in sui Principis fide, se arcemque fortissimè defendit, mori paratus, suamque erga Principem amorem generosam sanguinis profusione testari. Hæc est istorum pugilum imago.

Sed contingit interdum, ut Deus

17.
Quo fre-
atu.

18.
Simile à
navi.

19.
Aut danti
obscuro.

20.

17. Quid in
extremis
angustijs
faciendum

Deus pugilem suum tractet tam duriter tantaque in eum severitate utatur, ut eum hostis loco habere videatur: quid tum pauperculus ille quid agat? quò se vertat? ad quem perfugiat? quam aram apprehendat? atque hic est supremus perfectæ conformationis actus: consilium meum verbo expedio; ille tum ut reus fune collo injecto, ac humi prostratus perduellionis crimen agnoscat, Dei clementiam appellet, Christi vulnera misericordiam deprecetur, seque totum divino submittat arbitrio. Nò autem hortari, ut cum duabus ex ordine S. Dominici Virginibus, de quibus supra, ita Deum alloquatur: Nolo Deus meus vel ad ictum oculi esse in celo contra tuam voluntatem, nec inferorum tormenta recuso, si ita tuo placitum est arbitrio; ubicumque fuero, amori tuo me meque omnia consecrabo. Quia si tum sanctissimum illud, & inter Heroes reponendum Cœnobitâ imitemur? qui cum omnia Monasterij bona divinæ Providentię subjecisset, sui ipsius etiâ curam abjecit, seque totum Deo permisit pro tempore, & eternitate; dicens: Si scire divino decreto jâ constitutum, ut ad inferos detruderet, nollé vel unico momento Dei voluntati obistere, & si possem dicendo unum *Pater & Ave* decretum illud evertere aut immutare, non facerem; duo tantum Deum rogare; unum, ut totam æterni-

21. Exempli
robustæ
constan-
tię.

22. Eius fru-
ctus pa-
tratio mi-
raculorū.

tate sanctissima eius voluntas in me impleretur: alterum, ut mihi eam faceret gratiam, ne unquam vel minimam cogitationem contra eius decreta admitterem: quam animi demissionem & precationem iterabat quotidie; ut nulli mirum esse debeat, si Deus hominem frequentibus miraculis honestarit, cum tanta animi excelsitas, & magnitudo summum sit ipsa miraculum.

Est præterea in huius conformationis exercitatione aliquid non ita obvium, in quo tamen amor industrius reperit, quo Dei benevolentiam magis ac magis sibi conciliet; cum nimirum non vult plus posse, quam Deo collibitum est, cum in cogitationes suas, & partis inferioris motus precario quodammodo utitur imperio, neque inde mœrore conficitur, sed in Dei voluntate conquiescit, quod à Seneca Philosophiâ duce ac magistra factitatum legimus, qui ad Lucillum scribens ita loquitur: *Si quid non possum, non posse me gaudeo.* Non mirum videri debet, si in tantâ altitudine animi summa sit pax atque tranquillitas; ut enim in suprema aëris regione nec tonitrua, nec fulgura, nec aliæ aëris agitationes aut perturbationes fiunt, ita animus tam excelsus, tanique ad Dei arbitrium formatus atque compositus, omni commotione vacuus altissimâ pace & inconcussa perfruitur: quò Luna terræ ob-

23. Ne plus
velis posse
quam Deo
videatur.

S vers

versa obscurior est, eò altero sui dimidio quò solem respicit, illuminatior est: ita quò magis rebus adversis conflictatur animus Deo conjunctus, & calamitatum tenebris involuitur, tantò magis à Deo radijs cælestibus illustratur, & ex ipsa quodammodo infelicitate, ad ipsam felicicatem & veri æternique boni possessionem emergit. *Inter aspera*, dicebat Salvianus, *nulli lasiores, quàm qui hoc sunt, quod volunt.* A propria enim voluntate & proprio arbitratu, cum Deo non benè consentiente omnem mentis agitationem & perturbationem oriri, dixit aliquando Catharinæ Senensi omnis veritatis auctor Jesus Christus: sed & magnus ille cælestis doctrinæ Magister, & institutor B. Franciscus Sales mentem nimis ardentibus perfectionis desiderijs agitaram & in virtutum studio perturbatè agentem, nò à Deo impelli, sed amoris proprii motibus & stimulis agi existimabat; quo etiam in numero ponebat eos quibus non satis est cogitationibus aut motibus perveris non assentiri; sed volunt eos etiam non sentire, quasi de cælo delapsi, ab Adamo, eiusque vitiata stirpe genus non ducerent.

Lib. 1. de Provid.

24.
Quia hoc est ab amore proprio.

CAPUT XXVII.

De Uniformitate, & Transformatione.

Uniformitatis, & Deiformitatis voces à Dionysio Areopagita accepimus, Transformationis ex S. Paulo assumpsimus. Uniformitas nihil aliud est, quàm tanta voluntatis humanæ cum divinâ conformitas, ut duas istas, voluntates in unam coaluisse videantur; sicut cum amicitiam perfectam consummatamque significare volumus, unam animam in duobus corporibus habitare dicimus. Deiformitas paullò clariùs indicat Dei voluntatem humano dominantem arbitrio, illud ita sibi subjecisse, ut homo non jam operari, sed Deus in illo & per illum agere videatur. Transformatio idem ferè significat, non quòd natura voluntatis humanæ in divinam transformata suam esse amiserit; sed quòd qualitates alias longè præstantiores induerit, & ad modum agendi sublimiorem ac propè divinum evecta sit: quod à S. Bernardo, alijsque varijs similitudinibus explicatur.

Primò guttulæ aquæ in dolium vini potentissimi conjectæ, quæ brevi tempore, vini colore, & sapore,

1.
Quid Uniformitas

Deiformitas

Transformatio

3.
Ista hominis in Deum transformati.